

Državni izpitni center

P 2 5 2 T 5 1 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

ŽIVILSTVO IN PREHRANA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 26. avgust 2025

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila		
1	1	♦ D			
2	1	del prebavne cevi ♦ tanko črevo	potek razgradnje v glukozo in fruktozo ♦ saharaza	encim ♦ saharaza	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
3	1	♦ črne olive z materino dušico ♦ pšenični kalčki ♦ jagnjetina ♦ kuhano jajce			Za štiri pravilne odgovore 1 točka.
4	1	♦ C			
5	1	♦ 2, 3, 1			Za pravilno zaporedje 1 točka.
6	1	♦ vzhajanja v vzhajalni komori			
7	1	♦ D			
8	1	štiri od: ♦ korenček/korenje ♦ peteršilj ♦ pastinak ♦ zelena ♦ hren ♦ sladki krompir ♦ rdeča pesa ♦ redkev ♦ redkvica ♦ koleraba ♦ repa ♦ ingver			Za štiri pravilne odgovore 1 točka.
9	1	dve od: ♦ barvi ♦ trdoti plodov ali konsistenci (sprememba teksture) ♦ količini suhe snovi/s.s./sladkorja			Za dva pravilna odgovora 1 točka.
10	1	♦ C			
11	1	ena od: ♦ ročnim refraktometrom ♦ refraktometrom ♦ Oechlejevo moštno tehtnico ♦ moštno tehtnico			
12	1	♦ fermentirani mlečni izdelek ♦ sir ♦ dehidrirani mlečni izdelek/sušeni mlečni izdelek ♦ mlečna pijača/obogatena mlečna pijača			Za štiri pravilne odgovore 1 točka.
13	1	♦ B			
14	1	♦ sušena mesnina, klasično sušena klobasa ♦ pasterizirana mesnina, poltrajna klobasa			Za dva pravilna odgovora 1 točka.
15	1	♦ B			

Skupno število točk v IP 1: 15

IZPITNA POLA 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ $\frac{280 \text{ kg} \cdot 1,5 \%}{100 \%} = 4,2 \text{ kg}$ ♦ Dodati je treba 4,2 kg soli. 	Za izračun in odgovor z enotami 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ $\frac{280 \text{ kg} \cdot 3 \%}{100 \%} = 8,4 \text{ kg}$ ♦ Dodati je treba 8,4 kg kvasa. 	Za izračun in odgovor z enotami 1 točka.
1.2	1	Faze tehnološkega postopka	Za vseh devet pravilnih odgovorov 1 točka.
		1. ♦ mesitev	
		2. ♦ deljenje	
		3. ♦ oblikovanje	
		4. ♦ vzhajanje	
		5. ♦ priprava na peko	
		6. ♦ peka	
		7. ♦ ohlajanje	
		8. ♦ pakiranje v polietilenske vrečke	
9. ♦ skladiščenje			
1.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vzhajalna komora dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ temperatura ♦ (relativna) vlaga ♦ čas 	Za tri pravilne odgovore 1 točka.
1.4	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ker pšenična moka/izdelek vsebuje gluten. ♦ Ker pšenična moka/izdelek vsebuje lepek. ♦ Ker pšenična moka/izdelek vsebuje gliadin. ♦ Ker ta kruh/izdelek ni brezglutenski. 	Drugi ustrežni odgovori po presoji ocenjevalca.
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ Ohranimo več hranilnih snovi/vitamine.	
2.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 100 kg ... 60 kg sladkorja 250 kg ... x x = 150 kg sladkorja ♦ Dodati je treba 150 kg sladkorja. 	Za izračun 1 točka. Za odgovor 1 točka.
2.3	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ker ga vsebuje. ♦ Ker črni ribez vsebuje več pektina. 	
2.4	1	♦ Ni priporočljivo, ker marmelada vsebuje preveč sladkorja.	Drugi ustrežni odgovori po presoji ocenjevalca.
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Izdelek številka 4 ♦ Maslo ima največ maščobe./Izdelek ima 81 % maščobe. 	Za oba pravilna odgovora 1 točka.
3.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vzorec A: $\frac{82\% \cdot 100\text{ l}}{40\%} = 205\text{ l}$, potrebujemo 205 litrov $\cdot 2,0\text{ €} = 410\text{ €}$ ♦ vzorec B: $\frac{82\% \cdot 100\text{ l}}{25\%} = 328\text{ l}$, potrebujemo 328 litrov $\cdot 1,5\text{ €} = 492\text{ €}$ 	Za oba izračuna 1 točka.
	1	♦ strojno posneta	
3.3	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Strojno posneta smetana ima visok % mm in je tudi mikrobiološko najbolj primerna surovina. ♦ Strojno posneta smetana ima nižji % vode. ♦ Iz strojno posnete smetane dobimo več masla. ♦ Naravno posneta smetana je lahko že zakisana in vsebuje veliko MO. 	Za eno utemeljitev 1 točka. Za dve utemeljitvi 2 točki.
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ A	
4.2	3	Obvezni elementi deklaracije	Podatek
		ime izdelka	kranjska klobasa
		skupina mesnih izdelkov (glede na toplotno obdelavo)	♦ pasterizirana mesnina
		vrsta izdelka (glede na tehnologijo izdelave)	♦ poltrajna klobasa
		osnovni sestavini	♦ svinjsko meso/stegno, svinjsko mastno tkivo/trda slanina
		dodatki in aditivi (naštejte vsaj 3)	♦ nitritna sol, poper, česen
		temperatura shranjevanja	♦ od 0 do 8 °C
		♦ rok uporabnosti	♦ uporabno do xx.yy.zz
		♦ navodilo o načinu priprave	♦ pred uživanjem skuhati/toplotno obdelati
		♦ označba serije/lota	♦ 24122024
		♦ veterinarska oznaka kategorije obrata	♦ ovalni žig s kratico države, številko obrata in oznako EU
		♦ hranilna vrednost	♦ navedena hranila in kalorije
		♦ energijska vrednost	♦ navedena vrednost v kJ
♦ geografska označba	♦ prikaz geografske enote		
♦ logotip proizvajalca/proizvajalec	♦ prikaz logotipa proizvoda/ime proizvajalca		
♦ poreklo izdelka	♦ ime države		
4.3	1	♦ svinjsko tanko črevo	
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	2	štiri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ dijaki pojedjo več, kot potrebujejo ♦ se manj gibljejo ♦ uživajo mastno/hitro hrano ♦ veliko nasičenih maščob ♦ malo zelenjave in sadja ♦ sladke pijače/preveč sladkorja ♦ več procesirane hrane ♦ neuravnotežena prehrana 	Za dva do tri razloge 1 točka. Za štiri razloge 2 točki. Drugi ustrezni odgovori po presoji ocenjevalca.
5.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ $ITM = \frac{99 \text{ kg}}{1,81 \text{ m}^2} = 30,2$ ♦ Dijak ima debelost. 	Upoštevamo tudi rezultat, zaokrožen na 30. Za oba odgovora 1 točka.
5.3	2	♦ Hummus čičerikin namaz z bučnimi semeni dva od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ ima najnižjo energijsko vrednost med živili ♦ vsebuje najmanj nasičenih maščob ♦ vsebuje veliko prehranskih vlaknin ♦ vsebuje malo soli ♦ vsebuje malo sladkorja 	Za ustrezen namaz in en razlog 1 točka. Za ustrezen namaz in dva razloga 2 točki.
Skupaj	5		

Skupno število točk v IP 2: 25